

Ελλάς , πυρ! Ελλήνων , πυρ! Χριστιανών, πυρ! Τρεις λέξεις νεκρές. Γιατί τις σκοτώσατε ;

Ήταν 20 Σεπτεμβρίου του 1971, όταν ο Γιώργος Σεφέρης άφησε την τελευταία του πνοή. Δύο ημέρες μετά πλήθος κόσμου θα τον συνοδεύσει στην τελευταία του κατοικία. Στη νεκρώσιμη πομπή προς το πρώτο νεκροταφείο, μπροστά στην Πύλη του Αδριανού, το πλήθος διακόπτει την κυκλοφορία και τραγουδά το ποίημα του [Άρνηση](#), μελοποιημένο από το Μίκη Θεοδωράκη και λογοκριμένο από τη Χούντα. Και με το θάνατό του ακόμα ο Σεφέρης θα πολεμήσει το άθλιο καθεστώς για το οποίο από την αρχή δεν έκρυβε τη δυσαρέσκειά του .«Προκόβουμε καταπληκτικά», είχε γράψει ειρωνικά ο ίδιος στην ατζέντα του την ημέρα του πραξικοπήματος....

Ακολούθησε [η ιστορική δήλωσή του](#) κατά της χούντας την Παρασκευή της 28ης Μαρτίου του 1969, η οποία τελείωνε με την ευχή: "Παρακαλώ τ? Θε? ν? μ? μ? φέρει άλλη φορ? σ? παρόμοια ανάγκη ν? ξαναμιλήσω". Η ευχή του δυστυχώς δεν εισακούστηκε. Λίγους μήνες αργότερα με την κατάργηση της προληπτικής λογοκρισίας δημοσιεύεται το βιβλίο-σταθμός, *Δεκαοκτώ κείμενα*, όπου

περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων το ποίημα,

[Οι γάτες του Αϊ Νικόλα](#)

, μια πολιτική αλληγορία για τη χούντα. Το τελευταίο ποίημα που έγραψε, το

[Επί ασπαλάθων](#)

, δημοσιεύθηκε στο Βήμα , τρεις μέρες μετά το θάνατό του στις 23-8-1971 και αποτέλεσε το κύκνειο άσμα της ποιητικής και αντιδικτατορικής δράσης του. Αυτές του οι ενέργειες οδήγησαν τη Χούντα να του αφαιρέσει τον τίτλο του πρέσβη επί τιμή καθώς και το διπλωματικό διαβατήριό που κατείχε.

Οι ίδιες πάντως ενέργειες σε συνδυασμό με την αστείρευτη αγάπη του για τον ελληνισμό και την ιστορία του και το βαθύ σεβασμό για κάθε τι γνήσια λαϊκό, έκαναν τον ελληνικό λαο να σκύψει με σεβασμό κι αγάπη πάνω στο φέρετρό αλλά κυρίως πάνω στην ποίησή του. Μια ποίηση που μέσα της διαθλώνται 2500 χρόνια ελληνικής μνήμης και ιστορίας . Εκφραστής του συλλογικού ασυνείδητου, γίνεται τώρα αυτός μέσω του οποίου θα εκφραστεί η λαϊκή οργή κατά του καταπιεστικού καθεστώτος. Ο Σεφέρης μέσα από το

έργο του, με κρυπτικά σύμβολα και δυσείκαστους πολλές φορές υπαινιγμούς, φωτίζει τη συνέχεια του ελληνικού πολιτισμού από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας. Παραδόσεις αρχαίες και νεότερες, μνήμες που έχουν περάσει στο συλλογικό ασυνείδητο ενός ολόκληρου λαού αποθησαυρίζονται με μια γλώσσα ζωντανή, λαϊκή, που αυτός ένας αστός, ένας κοσμοπολίτης δεν αρνήθηκε να μιλήσει και να γράψει. Είναι άλλωστε αυτός που έσκυψε πάνω στο Σολωμό, το Μακρυγιάννη και το Θεόφιλο προσπαθώντας να μας τους γνωρίσει, να μας κάνει να τους αγαπήσουμε. Γιατί ο λαϊκός πολιτισμός, οι παραδόσεις μας, είναι κομμάτι της ιστορικής μας συνείδησης.

Στις δύσκολες μέρες που διανύουμε, κατά τις οποίες απαξιώνεται και δαιμονοποιείται κάθε τι εθνικό ως εθνικιστικό, καθετί λαϊκό ως λαϊκίστικο, ας κρατήσουμε ως προσωρινό επιμύθιο τα λόγια του ποιητή από μια ομιλία του στις 16 Απριλίου του 1964, στη Φιλοσοφική Σχολή Θεσσαλονίκης: «...είμαστε ένας λαός με παλικάρισια ψυχή, που κράτησε τα βαθιά κοιτάσματα της μνήμης του σε καιρούς ακμής και σε αιώνες διωγμών και άδειων λόγων. Τώρα που ο τριγυρινός μας κόσμος μοιάζει να θέλει να μας κάνει τρόφιμους ενός οικουμενικού πανδοχείου, θα την απαρνηθούμε άραγε αυτή τη μνήμη; Θα το παραδεχτούμε τάχα να γίνουμε απόκληροι;»

Αντί επιλόγου παραθέτω το πιο "πολιτικό" του ποίημα, Το απομεσήμερο ενός φαύλου, γραμμένο το 1944.

Το απομεσήμερο ενός φαύλου

Τράβα αγωγιάτη, καρότσα τράβα,
τράβα να φτάσουμε γοργά στην Κάβα!
Φύσα βαπόρι, βόα μηχανή,
να 'ρθούμε πρώτοι εμείς!-οι στερνοί.

Τα στερνοπαίδια και τ' αποσπόρια
και τ' αποβράσματα και τ' αποφόρια
μιας μάχης που ήτανε γι άλλα κορμιά
για μάτια αλλιώτικα κι άλλη καρδιά.

Πολιτικάντηδες, караβανάδες,
ψιλικαντζήδες, κολλυβιστάδες,
μούργοι, μουνούχοι και θηλυκά-
τράβα αγωγιάτη! Βάρα αμαξά!

Φτωχή Πατρίδα, στα μάγουλά σου
μαχαίρια γράφουνε το γολγοθά σου,
μάνα λιοντόκαρδη, μάνα ορφανή,
κοίτα αν αντέχεις τέτοια πομπή:

το ματσαράγκα, το φαταούλα
με μπογαλάκια και με μπαούλα
τη χύτρα που έβραζε κάθε βρωμιά
λες και την άδειασαν όλη μεμιά

σ' αυτούς ανάμεσα τους ήπιους λόγους
όπου μας κλεισανε σαν υποτρόφους
ενός αδιάντροπου φρενοβλαβή
που στο βραχνά του παραμιλή.

Δες το σελέμη, δες και το φάντη
πως θυμιατίζουνε τον ιεροφάντη
που ρητορεύεται λειτουργικά
μπρος στα πιστά του μηρυκαστικά.

Μαυραγορίτες από τα Νάφια
της προσφυγιάς μας άθλια σινάφια,
γύφτοι ξετσίπωτοι κι αρπαχτικοί,
λένε, πατρίδα, πως πάνε εκεί

Στα χώματά σου τα λαβωμένα
γιατί μαράζωσαν, τάχα, στα ξένα
και δεν μπορούνε χωρίς εσέ-
οι φαύλοι: τρέχουνε για το λουφέ
Cava dei Tirreni, 7.10.1944

Ο "πολιτικός" Σεφέρης

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Τρίτη, 21 Σεπτέμβριος 2010 17:20

Παρακολουθήστε μέσα [1](#) από το ντοκιμαντέρ του [2](#) Τζέλιου Χαραλαμπίδου [3](#) τις σκέψεις και το έργο

[4](#)
[5](#)
[6](#)
[7](#)